

Alkotmánybíróság
Budapest,
Donáti utca 35-45.,
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/519-0/2018	ZALAEGERSZEGI TÖRVÉNYSZÉK
Érkezett: 2018 MÁRC 22.	2018 MÁRC 06.
Példány: 1	Kezelőiroda: I. db
Melléklet: 4 db	1. Bv. 279/2017/13

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a 2013. évi CCXL. tv. (BV.tv.)

10/A (4) bekezdése: „A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.” **és a 436. § (11) bekezdése első mondatának:** „A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik.” **alaptörvény-ellenességét, és azt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.**

Kérelmem **indokolásaként** az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) *A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése*

Ügyfelem 2016. január 21-én több éves börtönbüntetése letöltését követő feltételes szabadlábra bocsátása után (M/1: Igazolások szabadságvesztés töltéséről) kereste fel irodúmat (M/2: Eredeti ügyvédi meghatalmazás), hogy az általa Bv-intézetekben töltött időre kártérítési igényt nyújtsak be az EJEB-hez az élettér biztosításának hiányára alapítottnan. Ez meg is történt 2016.04.19-én (M/3: kérelem). A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága 2016. június 6. napján befogadta azt (M/4).

Ezután azt az információt kaptam, hogy a strasbourgi eljárásokat leállították, mivel folyamatban van egy új magyar kártalanítási eljárás kidolgozása. Ekkor új meghatalmazást kaptam (M/5) immár a magyar kártalanítási eljárásban való képviselőre. Ezek után a magyar eljárás szabályai szerint is kártalanítási kérelmet adtam be ügyfelem nevében, a Zalaegerszegi Törvényszék Bv-bírójához 2017. július 27-én (M/6). A Zalaegerszegi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2017. október 31-én kelt, 1. Bv.279/2017/9. számú végzésével (M/7) a

kártalanítási kérelmet elutasította. A döntést 2017. november 23. napján megfellebbeztem (M/8), a Zalaegerszegi Törvényszék, mint másodfokú bíróság **Beüf.491/2017/3.** számú végzésével azonban az első fokú döntést helybenhagyta (M/9). 2018. január 3-án, tehát a másodfokú elutasítással egy napon érkezett meg az EJEB határozata, amely szerint a Domján kontra Magyarország ügyben hozott döntésre hivatkozással megállapította, hogy elfogadhatatlannak nyilvánítja a kérelmemet. A fenti ügy azonban nem lehetett volna a döntésének alapja, mivel abban az esetben arra hivatkozott az EJEB, hogy a kérelmező hazai kártalanítási eljárása jelenleg folyamatban van, a Bíróság a kérelmet idő előtt benyújtottnak ítélte meg, és elfogadhatatlannak találta, így nyilvánvaló megalapozatlanság okán elutasította azt. Esetemben azonban az EJEB-nél benyújtott panaszom hónapokkal megelőzte a magyarországi benyújtást, ami így nem minősülhetett idő előttinek. (M/9)

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Álláspontom szerint a fellebbezésemmel a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem, mivel a jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az alkotmányjogi panasz eljárás megindításának feltétele alapvetően teljesült. Az ügyben jogerős bírói döntés született!

Jelenleg az ügyben nincs folyamatban sem felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, sem perújítás.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Jelen alkotmányjogi panaszom alapjául szolgáló bírói döntést tértivevényes postai küldeményként vettem át 2018. január 03-án, így az *Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő* (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) *megtartásra került.*

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

A bírói döntésekben félként (elítéltként) szerepel [REDACTED] a mellékletek tanúsága szerint. A támadott jogszabály rá vonatkozó első – és másodfokú bírói döntésben való alkalmazása következtében elesett a kártalanítás lehetőségétől.

e) Annak bemutatása, hogy a bíróság a döntésében vagy az eljárásában a támadott jogszabályi rendelkezéseket alkalmazta, és hogy ez a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

A Zalaegerszegi Törvényszék 1. BV.279/2017/9. számú végzésében kifejtette, hogy:

[REDACTED] a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja és a Bv. tv. 10/A. § rendelkezései értelmében [REDACTED] esetében a kártalanítási kérelem érdemi elbírálásának törvényi akadálya van.

Az elítéltet ugyanis 2016. január 21-én bocsátották a szabadságvesztésekből feltételes szabadságra, a büntetés-végrehajtási intézettől beszerzett adatok szerint a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányára alapított sérelem pedig 2015. július 5-én megszűnt.

Az elítélt ehhez képest 2016. április 19-én nyújtotta be az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez kérelmét, amit az EJEB 2016. június 6-án nyilvántartásba vett.”

Ennek fényében egyértelmű, hogy a bírói döntést érdemben befolyásolta a támadott jogszabály!

(A bevett gyakorlat szerint ugyanis a szabadulás napjától számított hat hónapon belül kellett beadni a kérelmet az EJEB-hez.) Mivel a strasbourgi bíróság befogadta a kérelmemet, értelemszerűen nem tekintették azt elkésztnek.

Az ezt követően a Bv. kódex módosításával átalakított új magyar gyakorlat szerint azonban 10/A. § (4) „a kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek.” Az elhelyezési körülmények azonban szinte minden esetben – így ezen esetben is - még a büntetés letöltése alatt többször is megváltoztak, így a jogsértés megszűntétől számított 6 hónapos jogvesztő határidő több esetben a fogvatartottak börtönbüntetésének kitöltése előtt letelt. Így a jogszabály olyan körülményekre utal vissza, amelyeket visszamenőleg nem lehet befolyásolni!

Az teljesen természetes, hogy az elítéltek nagy többsége nem rendelkezik olyan ügyintézési jártassággal, hogy önmaga, külső segítség nélkül nekivágjon egy jogi procedúrának – a börtönből kifelé pedig nehézkes az ügyintézés. Nem elfelejtve azt a körülményt, hogy maga a BV intézet sem nézte jó szemmel az elítéltek jogérvényesítő szándékát, ezért többen arra a panaszkodtak, hogy nem merték megindítani az eljárást szabadulásuk előtt. Ezért is érthetetlen, hogy az újonnan bevezetett kártalanítási eljárás az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntétől számítja a 6 hónapos jogvesztő határidőt, miközben ügyfelem ennek figyelembevételével már eleve a 6 hónap letelte után érkezett hozzám, a kérelmét mégis befogadta az EJEB, mivel a szabadulástól számított 6 hónapba gond nélkül belefért.

Így az a faramuci helyzet állt elő, hogy míg az EJEB megfontolásra érdemesnek tartja az ügyét, a magyar törvénykezés gond nélkül elutasítja azt, egy később keletkezett jogszabályra hivatkozással. A Bv. törvény módosításában pedig kizárólag az átmeneti rendelkezések részben utalnak az ügyfelemhez hasonló – már befogadott kérelemmel rendelkezőkre, a határidőkre pedig itt is csak áttételesen utalva, ami a hatékony jogalkalmazás, illetve a határidők megtartása szempontjából jelentősen megnehezíti az ügyben eljáró minden érdekelt dolgát. Hozzáteszem, hogy a köztudatban kizárólag a 2017. augusztus 31-i határidő élt, ami – mivel a befogadott kérelemmel rendelkezőkről sehol sem esett szó – még a tapasztalt jogalkalmazóknak is félreértésre adott okot. Az augusztus 31-i határidőt szem előtt tartva természetesen ügyfelem is belefért a határidőbe, mivel a Bv-bíróhoz 2017. július 27-én adta be a kérelmét.

Megjegyzés: Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 29. §-ában foglalt két feltétel vagylagos. Az Alkotmánybíróság tehát külön-külön vizsgálja, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és az egyik feltétel fennállása már megalapozhatja a 29. §-ban foglalt befogadási feltétel teljesülését.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

B. cikk (1) „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

IV. cikk (4) „Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korróltozták, kárának megtérítésére jogosult.”

Jogállamiságunkból fakad, hogy hatályos jogszabályainknak meg kell felelni az alapvető alkotmányos alapelveknek. Tisztában vagyok vele, hogy a jogbiztonság önmagában nem alapjog, de mivel jelenlegi panaszom alapja a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, ezért a panaszt a jogállamiság és a jogbiztonság sérelmére alapítom!

(A bevett gyakorlat szerint ugyanis a szabadulás napjától számított hat hónapon belül kellett beadni a kérelmet az EJEB-hez.) Mivel a strasbourgi bíróság befogadta a kérelmemet, értelemszerűen nem tekintették azt elkésettnek.

Az ezt követően a Bv. kódex módosításával átalakított új magyar gyakorlat szerint azonban 10/A. § (4) „a kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek.” Az elhelyezési körülmények azonban szinte minden esetben – így esetünkben is - még a büntetés letöltése alatt többször is megváltoztak, így a jogsértés megszűntétől számított 6 hónapos jogvesztő határidő több esetben a fogvatartottak börtönbüntetésének kitöltése előtt letelt. Így a jogszabály olyan körülményekre utal vissza, amelyeket **visszamenőleg** nem lehet befolyásolni!

Figyelemreméltó az is, hogy az új eljárásról szóló rendelkezés még a bírák szemében sem egyértelmű, ugyanis amíg [REDACTED] és 2 társa kérelmét a bíróság elutasította, addig másik ügyfelem ugyanúgy EJEB által befogadott és Magyarországon újra – az új magyar eljárás szerinti határidőn túl - beadott kérelmét felfüggesztette, tekintettel a Bv. tv. 436. § (12) bekezdésére: (12) Ha adat merül fel arra, hogy (...) kártalanítási igény hatálybalépését megelőzően az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt

a) a polgári bíróság előtt eljárás indult, vagy

b) az EJEB-hez kérelmet nyújtottak be és a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette,

a büntetés-végrehajtási bíró ezen eljárások befejezéséig, illetve az EJEB eljárása esetében az ügy nemzeti elbírálásra való utalásáról szóló értesítéséig az eljárást felfüggeszti. Így „tekintettel arra, hogy két eljárás ugyanabban az tárgyban nem lehet folyamatban” a bíróság azt az eljárást a fentieknek megfelelően felfüggesztette.

Az új Bv. Kódexben megfogalmazott „jogi garancia”, a már befogadott kérelmekre vonatkozóan kizárólag az átmeneti rendelkezések között megtalálható és szövegbe rejtett határidő, ebben az esetben pusztán arra ad garanciát, hogy a jogalkalmazót megtéve és lehetőség szerint egy újabb csoportot kizárjon a jogérvényesítés lehetőségéből – ami már túlmutat a büntető eljáráson, a jogorvoslati jogosultság, mint a jogi garanciák biztosítására szolgáló egyik jogintézmény ugyanis már alkotmányjogi garancia!

b) A megsemmisíteni kért jogszabály, jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása

A fenti már részletesen kifejtettek alapján a 2013. évi CCXL. tv. (BV.tv.) 10/A (4) bekezdése és a 436. § (11) bekezdésének első mondat azért alaptörvény-ellenes és azért

elkerülhetetlen a megsemmisítése, mert a visszaható hatály tilalmába ütközik, ami pedig a jogállamiságból és a jogbiztonságból eredő alapjog. Mindkét rendelkezés olyan jogvesztő határidőket tartalmaz, amik visszamenőleges időpontra tartalmaznak rendelkezéseket és ezáltal kizárják a jogosultat jogainak érvényesítéséből, holott az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése kifejezetten kitér rá: „*Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.*”

Erre figyelemmel a Bv. tv. rendelkezései nem csak a visszaható hatály tilalmába ütköznek, hanem ennek következtében még az alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését is sértik.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

Nem kezdeményeztem a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését, mivel nem tartalmazott rám nézve végrehajtandó

Mellékletek:

M/1 (A-B)– Igazolás szabadságvesztés töltéséről

M/2 – Ügyvédi meghatalmazás EJEK

M/3 – EJEK kérelem

M/4 – EJEK befogadó nyilatkozat

M/5 – Ügyvédi meghatalmazás Magyar Állam

M/6 – Kártalanítási kérelem

M/7 – Végzés

M/8 – Fellebbezés

M/9 – Végzés II. fok

M/10 – EJEK elutasítás

Kelt: Nagykanizsa, 2018. március 2.

